

A tógazdasági haltermelés környezeti hatásainak felmérése

Gál Dénes, Kerepeczki Éva, Szabó Pál, Pekár Ferenc

Halászati és Öntözési Kutatóintézet

XXXII. Halászati Tudományos Tanácskozás
Halászati és Öntözési Kutatóintézet, Szarvas
2008. május 14-15.

Célkitűzések

- a halastavakba bekerülő és onnan távozó tápanyagok mennyiségének felmérése,
- a felhasznált tápanyagok hasznosításának vizsgálata,
- A halastavak terhelik-e a befogadó vizeinket a működésük során?

ennek érdekében:

- vízminőség és az üledék tápanyagtartalmának vizsgálata
- tápanyagmérlegek összeállítása
- halbiomasszába beépített tápanyagok mennyiségének becslése

Vizsgált tavak száma: 23

(Észak-Alföld n=6; Közép-Alföld n=4; Dél-Alföld n=4; Dunántúl n=9)

méret: 0,6-117 hektár

technológia:

kiegészítő gabona takarmányozáson alapuló, ponty-domináns, fél-intenzív tógazdálkodási technológia

Vizsgálatok

- technológiai paraméterek (népesítés, lehalászás, takarmányozás, tápanyagbevitel, vízfeltöltés stb.) rögzítése
- vízkémiai vizsgálatok ($\text{NO}_3\text{-N}$, $\text{NO}_2\text{-N}$, $\text{NH}_4\text{-N}$, TON, TN, $\text{PO}_4\text{-P}$, TP, KOl_{Mn} , szerves lebegőanyag, klorofill-a)
- üledék vizsgálatok (TN,TP, szerves anyag)

Elemzések

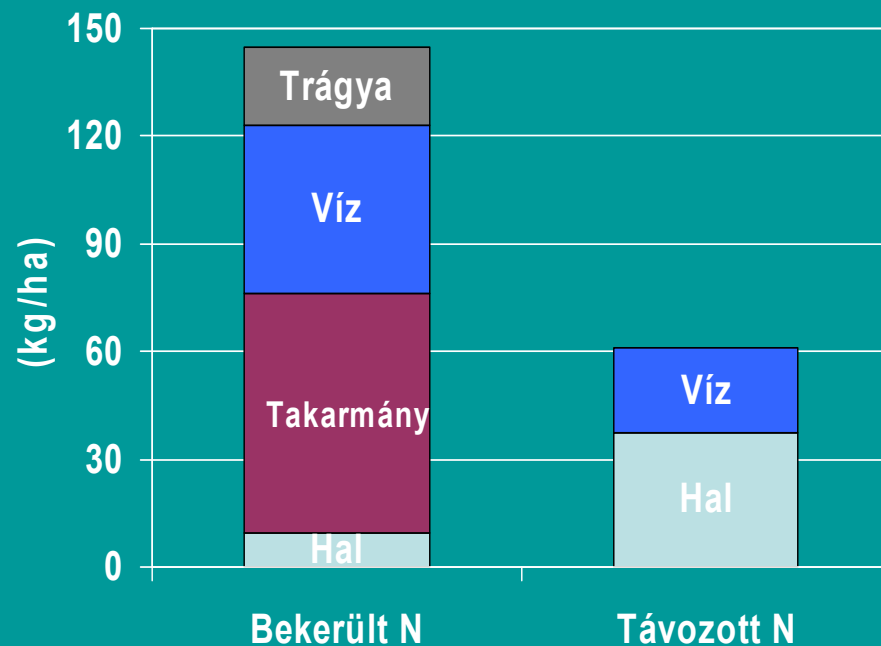
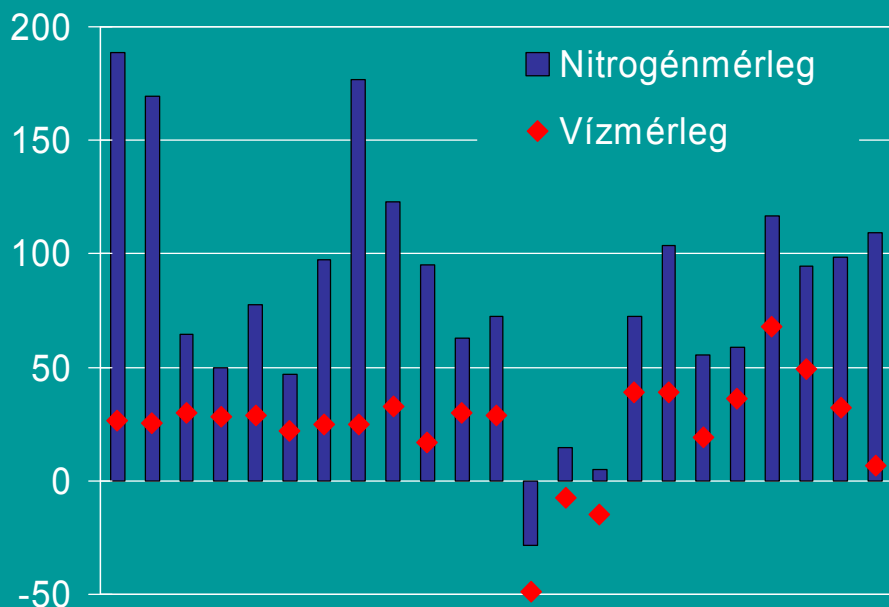
- tápanyagmérleg
összes bekerült tápanyag – összes eltávozott tápanyag
- be- és elfolyóvíz tápanyagmérleg
vízzel bekerült tápanyag – elfolyóvízzel távozott tápanyag
- halhúsba beépített tápanyagok aránya

Eredmények - Vízminőség

A vizsgált halastavak feltöltő és elfolyó vizének főbb vízkémiai paramétereit

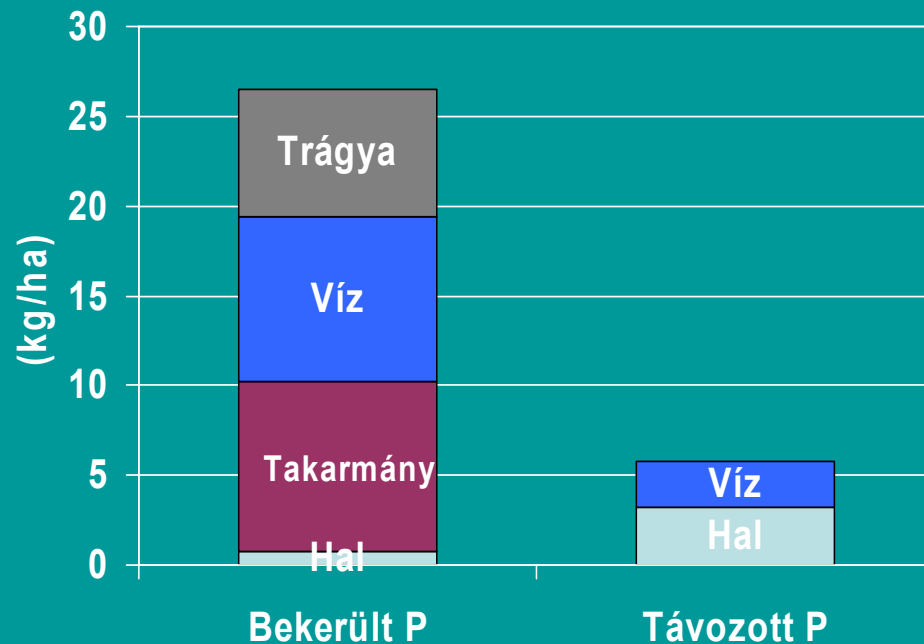
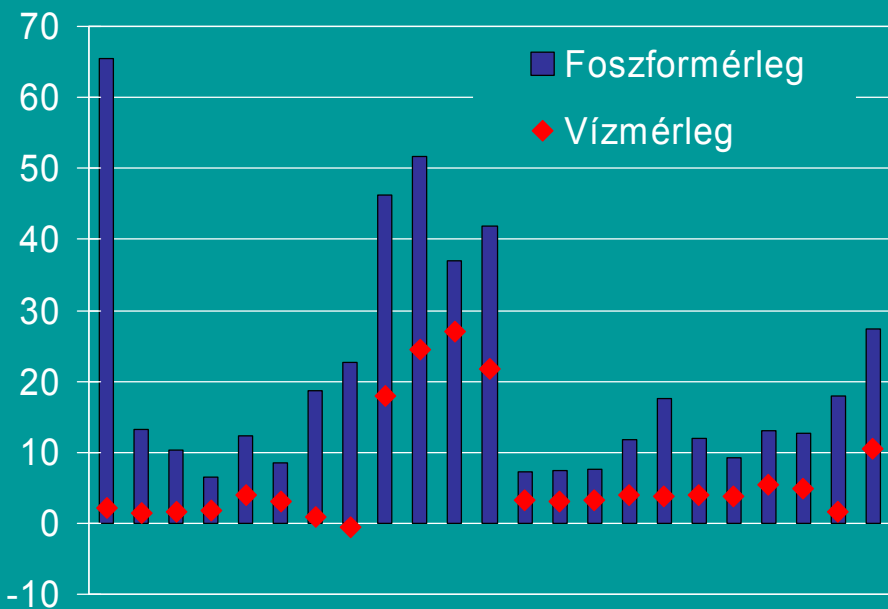
	Feltöltővíz	Elfolyóvíz
NH ₄ -N (mg/l)	0,11 ±0,08 ^a	0,08 ±0,15 ^a
NO ₂ -N (mg/l)	0,06 ±0,05 ^a	0,03 ±0,02 ^b
NO ₃ -N (mg/l)	0,45 ±0,33 ^a	0,22 ±0,15 ^b
TIN (mg/l)	0,62 ±0,35 ^a	0,33 ±0,21 ^b
Összes N (mg/l)	2,51 ±1,25 ^a	1,64 ±2,19 ^a
PO ₄ -P (mg/l)	0,22 ±0,14 ^a	0,20 ±0,27 ^a
Összes P (mg/l)	0,57 ±0,57 ^a	0,37 ±0,51 ^a
Szerves lebegőa. (mg/l)	23,8 ±13,3 ^a	30,2 ±20,5 ^a
KOI _p (mg/l)	10,8 ±3,5 ^a	9,3 ±2,5 ^a
Klorofill-a (µg/l)		83,1 ±52,7

Eredmények - Nitrogénmérleg

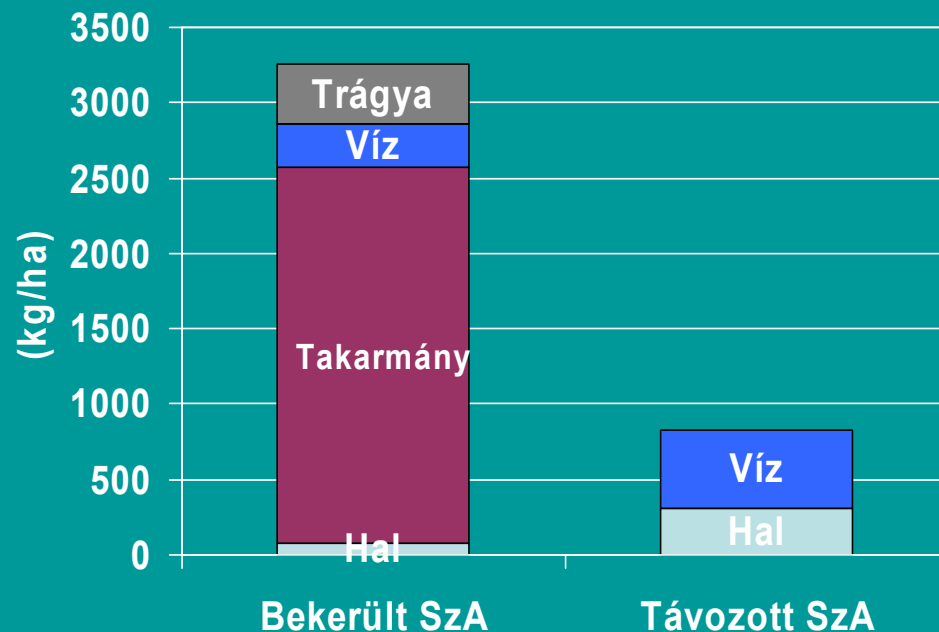
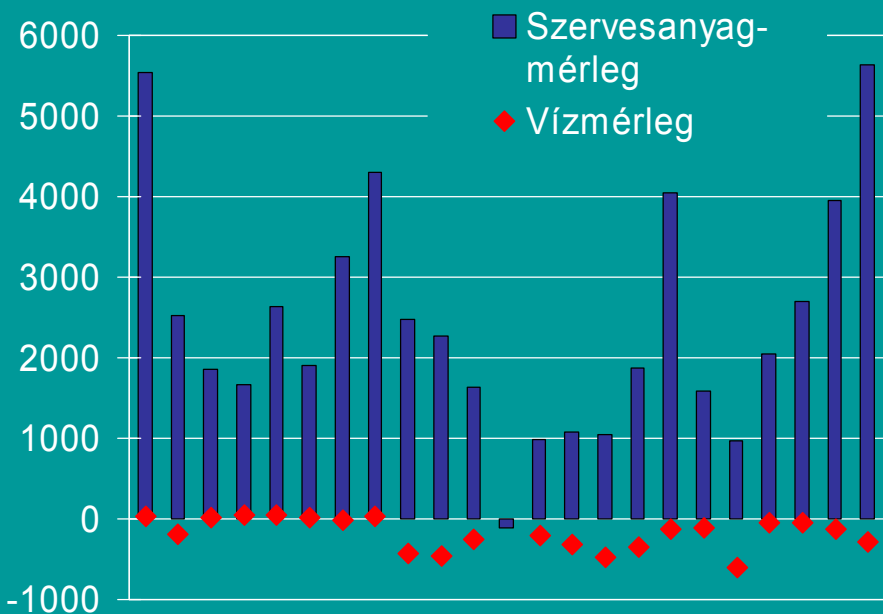
	kg/ha	%
Nitrogénmérleg	84±52	53±25
Be- és elfolyóvíz nitrogénmérlege	23±22	48±47
Halhozamban visszatartott nitrogén	28±17	18±6,7

Eredmények - Foszfór mérleg

	kg/ha	%
Foszfór mérleg	21±16	74±10
Be- és elfolyóvíz foszfór mérlege	6,7±8,0	62±27
Halhozamban visszatartott foszfor	3,2±1,4	12,0±4,2

Eredmények – Szervesanyag-mérleg

	kg/ha	%
Szervesanyag-mérleg	2427±1454	74±21
Be- és elfolyóvíz szervesanyag-mérlege	-229±322	-78±126
Halhozamban visszatartott szerves anyag	311±133	9,5±2,1

Eredmények és értékelésük – tápanyagforgalom

- A tavakba bekerült tápanyagmennyiség és a visszatartásuk között erős kapcsolat volt: $r^2=0,83$ (N); 0,99 (P) és 0,97 (SzA) **a vizsgált halastavak nem érték el a terhelhetőségük felső határát**
- A termelési intenzitás és az elfolyóvízzel távozó tápanyagok mennyisége között nem volt összefüggés **a halastavak népesítése tovább növelhető**
- Az elfolyóvízzel távozó nitrogén mennyiségét befolyásolta az üledék nitrogéntartalma. Foszfor és szerves anyag esetében ilyen összefüggést nem találtunk
- A halastavak között nagy egyedi eltérések voltak

Eredmények és értékelésük – termelési paraméterek

- **Nettó hozam: 943 ± 633 kg/ha**
- **Természetes hozam: 248 ± 253 kg/ha (21 ± 27 %)**
- **A vizsgált tavak nitrogénlimitáltak voltak:
a bekerült C:N:P tömegaránya 52:5,4:1
vízben $\text{TIN}:\text{PO}_4\text{-P} = 2,3:1$**

Következtetések

- A halastavak jelentős mennyiségű tápanyag feldolgozására és visszatartására képesek:
A halastó nem szennyező forrás, hanem akár a befogadó vizek minőségén is képes javítani
- A halastavak a tápanyagterhelése növelhető anélkül, hogy az negatívan befolyásolná az onnan távozó víz minőségét
a halastavi termelés intenzitása tovább növelhető
- A halastavaknak, mint természetes vízkezelő rendszereknek fontos szerepük lehet az intenzív haltermelésből származó elfolyóvizek kezelésében

Összefoglalás

- A halastavak jelentős mennyiségű tápanyag visszatartására képesek
- A vizsgált halastavakból átlagosan kevesebb nitrogén és foszfor távozott lecsapoláskor, mint amennyi oda vízfeltöltéssel és vízpótlással bekerült
- Ugyanakkor a vizsgált tavak több szerves anyagot bocsátottak ki lecsapolásuk során, mint amennyi oda vízzel érkezett
- A halastavakról lecsapoláskor távozó víz jó minőségű volt

Köszönöm a figyelmet